STUDIJSKA BIBLIOTEKA

LJUBLJANA

St. 269 Poštnina plačana (Conto corrente con la posta) V Trstu, v četrtek, 11. novembra 1926. Posamezna številka 30 stot. Letnik LI

List izhaja v[illegible] ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, [illegible] 8 mesece L [illegible] celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. — [illegible] 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 [illegible] za trgovske in obrtne oglase 75 stot., za [illegible]mrtnice, zahvale [illegible] L 1.20, oglase denarnih zavodov L 2.— Mali o[illegible] 30 stot. za besedo, najmanj L 3.

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost" Podurednštvo v Gorici: ulica Giosue Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 827 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Veliki imperij

O priliki otvoritve imperijalne konference v Londonu je «Edinost» že izpregovorila o važnosti te konference in obrazložila težave in skrbi, ki belijo glave političnim voditeljem Velike Britanije.

Zastopniki britanskih dominijonov so sedaj še v Londonu, kajti konferenca se še zmerom nadaljuje. Ker so seje tajne, prinaša svetovno časopisje prav skromna poročila o njenem poteku, kajti vse možne in nemožne kombinacije so bile že dovolj prerešetane. Samo kronisti imajo še nekaj posla, da zabeležijo kdaj je kdo prišel, kdaj je šel, kje so se vršili banketi in pojedine, kaj je prišlo na mize, in kaj je romalo v želodce. Pri obrazlaganju drugih, važnih svetovnih vprašanj se samo mimogrede kak list še spomni tudi na angleške skrbi, pa napiše notico o nezadovoljnosti Irske, o zahtevah Južne Afrike itd. In ob takih prilikah se nam spet vsiljujejo vprašanja, ki so bila že neštetokrat postavljena: Kako gre z Veliko Britanijo in z njenimi dominioni? Ali je bolezen že napočila in je kriza že očitna? Mar se ni še pojavila kaka razpoka v ogromni, stoletni stavbi velikega imperija?

Koliko učenih razprav je bilo že napisanih v odgovor na ta vprašanja, koliko ugibanj zabeleženih! Nedavna preteklost je nudila polno argumentov vsem onim, ki so razglabljali o bolezni britanskega imperija in jo skušali analizirati. Očiten znak te bolezni so opazili v vztrajnem boju Ircev za osamosvojitev, in ko so se tudi Egipčani pričeli poganjati za košček svobode, je domneva postala že gotovost. Mnogo prahu je dvignil svetovni tisk, ko je stopil na pozorišče prerok Ghandi, ki je zbiral indijske množice, da jih požene v boj proti tujemu izkoriščevalcu. Tedaj so razsodili, da se je velikemu imperiju bolezen zajedla v srce. Ghandi je odigral svojo vlogo, njegovo delo pa nadaljuje sedaj Rusija, ki resno ogroža angleško gospodstvo v Aziji.

Kljub vsemu pa bi bilo zgrešeno, če bi hoteli iz teh znamenj sklepati, da čakajo ta imperij že sedaj hudi pretresljaji, ki bi temeljito izpremenili ves svetovni mednarodni položaj.

Skozi dolgo dobo je Anglija igrala odločujočo vlogo v vseh stvareh, ki so se tikale imperija. Izhodišče imperijalne politike je bil London, dominijoni skoro niso imeli besede in Irska še ni bila svobodna država. Prišla pa je svetovna vojna, ki je marsikaj izpremenila. Gospodar je moral stopiti k podložniku in ga prositi, naj mu pomaga varovati hišo. Na najbolj oddaljene imperijalne narode se je morala Anglija obrniti, ker ji lastne čete niso zadostovale. Indijce je pripeljala na nemško fronto, Avstralci so sodelovali pri akciji proti Dardanelom. Velik preobrat se je takrat izvršil v britanskem imperiju. Dominijoni, ki so do tedaj mislili, da ne morejo živeti brez angleškega pokroviteljstva, so se v svetovni vojni prepričali, da bi tudi Angliji slaba predla, ko ne bi imela dominijonov. Tedaj je Anglija spoznala, da so nastopile nove razmere in da je treba izpremeniti njeno razmerje napram dominijonom. Zahtevam, ki jih je porodila nova doba, so se Angleži prostovoljno uklonili. L. 1917., ko se je v Londonu vršila imperijalna konferenca, je Anglija dovolila tudi dominijonem besedo. Odpovedala se je vlogi gospodarja in razpravljala z dominijoni kakor starejša sestra med mlajšimi sestrami. Pozneje, na ženevski konferenci, ni Anglija sama zastopala skoro polovico sveta; prišli so z njo na konferenco tudi zastopniki dominijonov, ki so že pričeli soodločevati v vseh vprašanjih, ki se tičejo imperija.

Od takrat so se sicer res pričeli ponavljati v nekaterih delih imperija znaki stremljenja po čim večji osamosvojitvi. Tako postavlja n. pr. Južna Afrika zmerom bolj odločne zahteve po skoro popolni neodvisnosti. Samo kar se gospodarskih in trgovinskih odnošajev tiče, bi rada še ostala v zvezi z Anglijo.

Te zahteve Južne Afrike pa naletavajo zaenkrat na gluha ušesa. Ker ni verjetno, da bi poangleženi južno-afriški Holandci skušali podpreti svoje zahteve s kako odločnejšo akcijo in da bi posnemali svoje dede, ki so se tako vztrajno, a brez uspeha borili za svobodo, ne preti vsaj zaenkrat s te strani angleškemu imperiju nikaka resnejša nevarnost. Tudi Kanada bi rada svobodneje dihala, vendar pa je še premnogo trdnih vezi, ki jo drže priklenjeno k obsežnemu anglosaksonskemu kolonijalnemu sistemu.

Proti tem silam, ki bi jih lahko imenovali centrifugalne, delujejo pa druge sile, ki skušajo utrditi in okrepiti veliki imperij. Dominijoni Avstralije in Nove Zelandije, ki imajo danes lastne vlade, lastno upravo, in ki žive v resničnem blagostanju, se dobro zavedajo, da so pravzaprav beli otoki v morju «rumene nevarnosti», ki zanje v polni meri obstoja. Kitajska in Japonska, ki sta preobljudeni in ki nimata dežele, v katero bi lahko usmerili svoja ljudstva, komaj čakata prilike, da bi segle po Avstraliji, ki bi lahko prehranila še ogromno število ljudi. Taka prilika pa bi se ponudila takoj, ko bi nad avstralskimi mesti nehala plapolati angleška zastava. To avstralski dominijoni prav dobro vedo, in zato ni čudno, če se skušajo še bolj okleniti Anglije ter si zagotoviti njeno pomoč in njeno varstvo.

Zmotno je torej misliti, da bo kmalu nastal potres, ki bo do temeljev omajal mogočno anglosaksonsko stavbo. Ni ga dominijona, ki bi ne skušal ohraniti svoj angleški karakter, pa naj si bo še tako separatistično razpoložen. Omejitev priseljevanja in hitra naturalizacija priseljencev se v vseh dominijonih vneto izvaja. Sedaj, ko se mnogo govori o kartelih in o carinskih mejah, ki jih je treba urediti, se angleški tisk poganja za zaprto imperijalno gospodarstvo, ki bi še bolj utrdilo vezi med Anglijo in njenimi dominijoni.

Rimski tisk

o razveljavljenju mandatov opozicije

RIM, 10. (Izv.) Današnji rimski listi posvečajo svoje uvodne članke včerajšnji seji poslanske zbornice, na kateri je bil sprejet zakon za obrambo režima in na kateri so bili definitivno razveljavljeni mandati nekdanje aventinske opozicije. «Razsodba je izrečena», pravi „Giornale d'Italia". «Aventinska opozicija je bila poslednji posmrtni manifest starega režima, ki je umrl že z rimskim pohodom». «Tribuna» ni nikakor mnenja, ki ga je izrekel včeraj on. Turati v poslanski zbornici. Da so včerajšnji sklepi poslanske zbornice zakasneli, ni prav, pravi list. Prišle so o pravem času, zakaj razvoj revolucije ima svojo notranjo logiko in njegov potek teče v ritmu nekakega nujnega zakona, kakor je to pri vseh izrednih zakonih. Istega mnenja je tudi «Giornale d'Italia», ki pravi, da je treba upoštevati Mussolinijevo taktiko, ki računa vedno s časom in ki ima izredno razvit čut za presojo položaja in temu primerno uravnava svoja dejanja. «L'Impero» ugotavlja zopet z zadovoljstvom, da se naposled upoštevajo in izvršujejo oni ukrepi, ki jih je on zahteval skozi štiri leta.

Koliko poslancev šteje danes poslanska zbornica

RIM, 10. (Izv.) Predsednik zbornice on. Casertano je danes odposlal včeraj odobreni zakonski načrt s pospremnim pismom in zapisnikom včerajšnje seje zbornice predsedniku senata, ki se sestane dne 16. t. m. in bo predvsem razpravljal o zakonskem načrtu o obrambi režima. V zbornici je vladala tudi danes znatna živahnost, ker se je večina poslancev zadržala v Rimu. Tudi poslanec Wilfan se nahaja v Rimu, kjer ostane še nekaj dni. Predsednik zbornice je že zahteval od nekdanjih poslancev, katerih mandati so bili včeraj razveljavljeni, povračilo ključev njihovih skrinjic v zbornici. Ob svoji otvoritvi je štela današnja zbornica 535 poslancev, od teh je 15 umrlo ali podalo demisijo. Včeraj je bilo izključeno nadaljnih 124 poslancev, tako da šteje sedanja zbornica 396 poslancev. Od tega števila pripada večini 368, ostalo število 28 poslancev pa sestoji iz liberalne opozicije in iz poslancev narodnih manjšin. Včeraj izključeni poslanci so, oziroma bodo takoj izgubili vse udobnosti, katere so jim nudili njihovi mandati in iz med katerih sta najvažnejši imuniteta in prosta vožnja po vseh državnih železnicah.

Izvajanje policijskega zakona

Sedeže protifašistovskih strank zasedli varnostni organi

RIM, 10. Na podlagi zakona o zaščiti države so varnostne oblasti zasedle in zatvorile sedeže protifašistovskih strank in udruženj. V nekaterih krajih so se vršile tudi hišne preiskave in so imele znaten uspeh. Zasedeni prostori protifašistovskih strank bodo preurejeni za zasebna stanovanja.

Rojstni dan Nj. Vel. kralja

RIM, 10. (Izv.) Istotako posvečajo današnji listi to daljše to krajše članke o jutrišnjem rojstnem dnevu kralja, ki mu je danes zjutraj čestitalo predsedništvo poslanske zbornice. «V dveh izrednih zgodovinskih trenutkih se je posebno izkazal s svojo modrostjo in odkritosrčnostjo naš kralj», pravi „Giornale d'Italia": «ob izbruhu evropske vojne in ob nastopu fašistovskega režima».

Vprašanje državnih bonov

RIM, 10. (Izv.) Finančno ministrstvo poroča sledeče: «Da se pripomore imetiteljem bonov drž. zaklada, ki so že zapadli ali pa so blizu zapadlosti, jim bo dala Banco d'Italia razpoložljivega denarja na razpolago. Banco d'Italia bo od jutrišnjega dneva dalje izdajala predujme. Uradom državnega zaklada so bile izdana brzojavna navodila, da prenehajo po nadaljni inštrukciji s prodajanjem bonov drž. zaklada».

Naraščanje rek v zgornji Italiji

Pol milijarde škode v Bariju

BARI, 10. Poplave v Bariju in okolici so do sedaj zahtevale 25 človeških žrtev. Povzročena škoda je ogromna ter jo cenijo na pol milijarde lir.

Vlada je poplavljencem že nakazala petsto tisoč lir in po vsej Puglii nabirajo dobrodelna društva prispevke za prizadete kraje. Kakor javlja «Gazzetta di Puglia», so prispevali zasebniki samo v enem dnevu nad stotisoč lir za poplavljence.

Iz Verone poročajo, da je reka Adiža radi ponovne nevihte včeraj zvečer narastla za 60 cm. V Genovi je divjal včeraj silen vihar, ki je močno poškodoval nekatera poslopja. Več zidov se je zrušilo. V piacentinski pokrajini naraščajo vse vode. Reka Trebbia je izstopila iz struge ter poplavila Revegaro. Tekom današnjega dne je reka Pad narastla na 6.49 m.

BOLOGNA, 10. (Izv.) Že več dni divjajo v Toskani in Liguriji huda neurja. Reka Arno je preplavila bregove in povzročila znatno škodo. Enake vesti prihajajo tudi iz Ligurije, kjer je povodenj istotako povzročila znatno škodo, zlasti v Genovi in okolici. Tudi reka Adiža zopet grozeče narašča.

Truplo atentatorja Zambonija bo pokopano na pokopališču izdajalcev

BOLOGNA, 10. (Izv.) Danes je bilo prepeljano truplo atentatorja Zambonija v mrtvaško kapelico bolognskega pokopališča. Truplo atentatorja bo pokopano na oddelku, na katerem so pokopani vojaki, ki so izdali domovino.

Prevratni elementi pretepli fašistovskega tajnika

PISTOIA, 10. V Pitegliu so prevratni elementi napadli in pretepli fašistovskega tajnika Alberta Migliorinija, ko se je vračal iz urada na dom. Po dolgem iskanju so bili številni prevratniki, ki so sodelovali pri tem napadu, aretirani.

Dan interpelacij

v beograjski narodni skupščini

BEOGRAD, 10. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine se je pretežno razpravljalo o raznih interpelacijah. Posebno pozornost so posvečali interpelaciji sam. demokratskega poslanca Dimitrovića, ki jo je vložil glede državne pomoči vodnim zadrugam. Dimitrović je obširno razlagal škodo, ki so jo prizadele vodnim zadrugam poplavne katastrofe, ki so zadele Vojvodino v letošnjem poletju. Sam kralj se je zanimal za te poplave ter je z osebno inicijativo ukrenil vladno pomoč proti nesreči, ki je zadela široke sloje, zlasti kmetskega prebivalstva. Vlada je takrat dobivala sožalne brzojavke iz inozemstva in je obljubila svojo pomoč, a še do danes ni izpolnila svoje dolžnosti. Vladna večina je odklonila nujnost interpelacije in predloga, ker Dimitrović zahteva strokovne razprave v tem vprašanju; deloma tudi radi tega, ker bi se morale potemtakem razprave vršiti v poslanski zbornici in bi trajale nekaj dni.

Sledila je interpelacija davidovićevega poslanca Šečerova glede gospodarske krize. V svoji interpelaciji zahteva Šečerov pojasnil glede gospodarske politike vlade. Ali si misli vlada postaviti kakšen program za ozdravljenje poljedelske in splošno gospodarske krize, ali namerava zmanjšati posredne in neposredne davke ter nuditi poljedelstvu in industriji cenene kredite ter sploh pomagati industriji kaj v tem oziru. Odgovoril je finančni minister Perić, ki sprejema nujnost te interpelacije — to je vzbudilo splošno začudenje v poslanski zbornici — ter je obljubil, da bo vlada na njegovo vprašanje čim prej odgovorila.

Nato je narodna skupščina razpravljala še o nekaterih interpelacijah. Končno pa je prešla še k diskusiji o zakonskem načrtu o podaljšanju nestalnosti drž. uradništva. Jutri bo v narodni skupščini interpelacijski dan.

Razen narodne skupščine, danes dopoldne ni bilo nobenega dogodka. Minister za agrarno reformo Šibenik je posetil min. predsednika Uzunovića, kjer je interpeliral radi resistence radikalskih poslancev — članov skupščinskega odbora za zakonski načrt o sistiranju agrarne reforme za Dalmacijo. Včeraj zvečer se je vršila plenarna seja zakonodajnega odbora, na kateri se je razpravljalo o predložitvi takozvanega sodnijskega zakona.

Zlati 20-dinarski novci

BEOGRAD, 10. (Izv.) Zvečer je ministrskega predsednika Uzunovića posetil direktor Narodne banke Novaković ter ga je obvestil, da je prispela v državo večja množina napoleondorov à 20 Din. kovanih v Franciji. Vlada tega zlata ne bo dala v promet, marveč ga bo vporabila za izmenjavo z drugimi državami, posebno v kolikor bo imela jugoslovenska država poravnati račune v Avstriji.

Nejasen položaj na Grškem

po državnozborskih volitvah

ATENE, 10. Splošni politični položaj na Grškem, ki je bil že pred volitvami dokaj nejasen, je tudi po volitvah ostal tak. Vlada je sicer objavila komunike, v katerem pravi, da so republikanci odnesli v nedeljo precejšnjo zmago, medtem ko trdijo monarhisti, da imajo sedaj oni večino. Dejstvo je, da do sedaj še ni mogoče reči kako se bo stvar obrnila: na republikansko ali pa na monarhistično stran.

Zmešnjava je nastala radi tega, ker je nastal spor radi glasov, ki jih je dobil general Metaxas. Republikanci in monarhisti obenem se vneto poganjajo za te glasove. Ni še mogoče reči, kako se bo general sam odločil, kajti vse njegove dosedanje izjave so precej dvorezne. Metaxas je monarhist, pa se od ostalih monarhistov tako razlikuje, da ga republikanci upravičeno prištevajo v svoje vrste. Metaxas je namreč do sedaj izjavil, da ga vprašanje režima prav nič ne briga. Monarhist je že od nekdaj, pa se za vzpostavitev monarhije prav nič ne poganja; zadovoljen je tudi z republiko.

Mnogo zmešnjave povzroča tudi vojska, ki se marljivo vmešava v politiko. Vse kaže, da bo težko sestaviti vlado, in da se proporcijonalni volilni sistem ni obnesel.

ATENE, 10. Atenska brzojavna agencija sporoča: Kljub nasprotnim vestem, ki jih razširja opozicijski tisk, predstavlja zmaga republikancev pri zadnjih volitvah dejstvo, o katerem je vsaka razprava odveč. Radi precejšnjega dela, ki je zvezano s proporcijonalnim sistemom, bo šele čez nekaj dni mogoče določiti število mandatov, ki pripada posameznim strankam. Vendar pa je že sedaj gotovo, da končni rezultati ne bodo bistveno izpremenili do sedaj znanih izidov. Listi javljajo, da bo sedanji kabinet vodil posle še nadalje, dokler ne bo mogoče sestaviti nove vlade.

Pogajanja med Nemčijo in Francijo

za zbližanje med obema državama

BERLIN, 10. O pogajanjih za zbližanje med Francijo in Nemčijo niso listi v zadnjih dneh mnogo pisali. Zdelo bi se skoro, da so pogajanja prišla na mrtvo točko, vendar pa temu ni tako. V političnih krogih zatrjujejo, da je bil v preteklem tednu storjen nov korak naprej na poti zbližanja med obema državama. Seveda ni zaznamovati ta napredek v vprašanju mobilizacije nemških železniških obligacij, ker je to vprašanje odvisno tudi od ratifikacije londonske in washingtonske pogodbe o ureditvi dolgov s strani Francije, pač pa je bil ta napredek storjen v drugem vprašanju, ki je tudi velike važnosti: v vprašanju razorožitve Nemčije.

Ni več nikaka tajnost, da je Briand na sestanku v Thoiryju obrazložil Stresemannu, da bi bilo treba s primernimi ukrepi in zagotovili pomiriti francosko javno mnenje, ki se še zmerom ne more prepričati, da bi Nemčija ne računala na revanšo. Stresemann je v glavnem pristal na to zahtevo. Nemške oblasti in ministerijalna kontrolna komisija so se v zadnjem času z veliko vnemo lotile dela in so podrobno proučile vsa sporna vprašanja, ki se nanašajo na razorožitev Nemčije. Spor glede sestave poveljništva državne brambe je bil že rešen. Rešeno je bilo tudi vprašanje utrjevanja Koenigsburga. Nemška vlada je baje tudi pristala na to, da se reorganizira pruska žendarmerija in da se njena moč zniža na tisoč mož.

Rešiti bo treba sedaj še drugo vprašanje, ki predstavlja brez dvoma večje težkoče. To vprašanje se nanaša na sportne in telovadne organizacije nemških nacijonalistov, ker o teh organizacijah zavezniki splošno trdijo, da imajo vojaški značaj.

Kljub precejšnjim težavam pa prevladuje v berlinskih političnih krogih mnenje, da bodo vsa sporna vprašanja v doglednem času sporazumno rešena.

Marxov kabinet v stiskah

BERLIN, 10. Predvčerajšnjim je nemška vlada doživela v državnem zboru poraz z 205 glasovi proti 141. Odobren je bil namreč predlog o zvišanju podpor brezposelnim za 30 od sto. Predlogu, ki so ga bili predložili socijalisti, se je vlada uprla. Predlagala pa je, naj bi se podpore zvišale samo za 10 od sto. Po glasovanju je minister za delo Heinrich Braus izjavil, da vlada ne more sprejeti tega sklepa državnega zbora.

V političnih krogih zagotavljajo, da se bo skušalo izbegniti vladni krizi, vendar se pa položaj do sedaj še ni prav nič izboljšal.

Predlog o 30-odstotnem zvišanju podpor brezposelnim je prodrl, ker so zanj, poleg socijalnih demokratov in komunistov, glasovali tudi nemški nacijonalci in ljudovci. V dobro poučenih krogih pravijo, da so stranke desnice glasovale s komunisti in socijalnimi demokrati zato, ker so hoteli s tem glasovanjem izvršiti pritisk na vlado. Ljudovci hočejo namreč na vsak način priti v kabinet.

Vlada je izjavila, da ne čuti potrebe, da bi podala demisijo, kajti glasovanje državnega zbora ne smatra za nezaupnico.

Poroka belgijskega princa Leopolda

s švedsko princezinjo Astrid

BRUSELJ, 10. Včeraj ob 11. se je izvršila z velikimi slovesnostmi cerkvena poroka belgijskega prestolonaslednika Leopolda s švedsko princezinjo Astrid. Ceste, po katerih se je premikal kraljevski sprevod, so bile vse fantastično okrašene, za špalirji vojaštva so se gnetle velike množice praznično razpoloženega ljudstva. Z vseh oken so sipali cvetje na kočije, v katerih sta se nahajala zaročenca, kralj in kraljica, ministri, dvorni dostojanstveniki in člani diplomatskega zbora. Kraljevski par so pozdravili z 21 topovskimi streli. Obred je izvršil belgijski primat Van Roey, naslednik pokojnega kardinala Merciera. Poroki so prisostvovali tudi vsi člani parlamenta. Cerkev je bila razkošno okrašena.

Obletnica ruske revolucije

MOSKVA, 10. Ob priliki devete obletnice ruske oktobrske revolucije so se po vsej Rusiji vršile velike slavnosti, demonstracije in vojaške parade. Otvorjenih je bilo mnogo novih tovarn, električnih in ridobrzojavnih postaj ter veliko število kulturnih ustanov.

V Moskvi na Rdečem trgu je ljudski komisar za vojno in mornarico Vorošilov pregledal čete moskovske garnizije. Vojaški paradi so prisostvovali tudi člani diplomatskega zbora.

Slovaki vstopili v vlado

PRAGA, 10. Slovaška ljudska stranka je imela predvčerajšnjim zborovanje, na katerem je bilo po dolgi debati sklenjeno, da stranka vstopi v vlado. Na prazna ministrska mesta je stranka predlagala poslanca dr. Fiszo in dr. Gazika.

Madžarska pred novimi volitvami

BUDIMPEŠTA, 10. Vprašanje razpusta narodne skupščine stopa z vsakim dnem bolj v ospredje. V dobro poučenih krogih zagotavljajo, da bo ministrski predsednik grof Bethlen kmalu napovedal razpis novih državnozborskih volitev. Računajo, da se bodo volitve vršile v kratkem in da bo novi parlament izvoljen še pred božičnimi prazniki.

Letalska nesreča

LONDON, 10. «Timesu» poročajo iz New-Yorka: Letalska poročnika Hegarde in Doturing sta se včeraj na poletu ubila. Pri poskusnem poletu je letalo zadelo pri Gettysburgu v Pensilvaniji ob navpično steno gorskega grebena, ter se je razbilo.

BRANIMIR DOBRAVSKI:

Še o izseljeniškem vprašanju

V svojem zadnjem članku, priobčenem v «Edinosti» z dne 28. oktobra, sem poudaril, da se apatičnost in indiferentizem, ko gre za vprašanja splošnega značaja, ne maščujeta samo na tistih posameznikih, ki se jih vprašanje momentano tiče, ampak tudi na vseh tistih ljudeh, ki se jim zdi, da ni vprašanje v nikaki zvezi ž njimi, še manj pa s skupnostjo. Omenil sem tudi, da je pomanjkanje orijentacije v vsakem takem vprašanju — usodno, ne samo za poedinca, ampak tudi za narodovo skupnost.

Moram pa tudi reči, da je pri pojavu, kakoršen je izseljevanje, ekstremno negativno, odklonilno stališče absolutno nemogoče. Tu ne moremo iz danih pogojev napraviti odločne konkluzije, naj izseljevanje sploh preneha, ker bi s tem zahtevali nekaj, kar se praktično ne da izvesti. Zato bi bil naš sklep te vrste že a priori pogrešen, ker bi namreč ne upošteval vseh podrobnosti dejanskih razmer. Priznavam pa možnost takih napačnih stališč pri mnogih takozvanih «javnih problemih», možnost, izvirajočo iz prej poudarjenega nepoznavanja razmer oz. problema, glede katerega hočemo — radi njegove važnosti — zavzeti jasno stališče, tako v korist poedincu kot skupnosti, ki ji ta poedinec pripada.

Iz tega pa jasno sledi, da je proučevanje vprašanja, v katerem hočemo zavzeti neko stališče, prvi in najvažnejši pogoj za njegovo pravo rešitev. Ta pa je seveda lahko različna: v praksi se barva njenega lica kaže v najrazličnejših nijansah, od ekstremnega odklonilnega do ekstremnega nasvetovalnega stališča. V našem vprašanju pa je iz danih pogojev razvidno, da ne moremo zastopati nobenega ekstremnega stališča. Gre torej le za ublažitev izseljevanja in s tem za omiljenje aktualnosti našega izseljeniškega vprašanja! Prav to pa nam je mogoče doseči z njega vestnim proučavanjem in s splošnim zanimanjem zanje.

Nastane le vprašanje, kakšno naj bo proučavanje izseljeniškega problema, da nas dovede do tistega rezultata, ki ga iz več vzrokov želimo. Z ozirom na konstatacije, ki sem jih napisal v svojem zadnjem članku, sem za svojo osebo prepričan, da je tozadevno najbolj priporočljivo sredstvo — zbiranje vseh tistih statističnih podatkov, ki pridejo pri tem problemu v poštev, kajti pravilno tolmačenje statistik je za razsodnega človeka najlažja pot, priti do jasnega in logičnega sklepa. Ne gre pa seveda pri teh statistikah le za številčne podatke, ampak tudi za vse tiste neštevilne komponente, ki izseljevanje iz naših krajev povzročajo (individualni in splošni nagibi), nadalje komponente, ki izseljevanje v druge kraje odsvetujejo, in one, ki ga nasvetujejo (proučavanje razmer v deželah in državah to- in onstran morja; kot primer navajam tu statistične podatke, ki jih je priobčila «Edinost» z dne 4. nov. t. l.).

To proučavanje je seveda lahko popolnoma individualno. Vendar pa bi bilo umestno, ker gre tu za splošno vprašanje, da se tudi njega proučevanje vrši v širšem, večjem obsegu in krogu, kajti vsi smo poklicani, da po svojih močeh in na svoj način sodelujemo v korist skupnosti.

Jasno je, da pripade našemu časopisju tozadevno največja naloga, ne samo radi tega, ker je izraz javnega mnenja, ampak tudi zato, ker ima žurnalist največ prilike in največ vpogleda v razne statistike, predvsem uradne, ki so pač bolj zanesljive od privatnih podatkov. In da bi bilo to poročanje čim popolnejše, naj bi tudi posamezniki svoja mnenja o takih vprašanjih **objavljali** v časopisju, ne pa obdržali zase, kot se danes, žal, neredko dogaja. Mnogo je namreč gledalcev-kritikov, a malo aktivnih delavcev! Koristijo pa nam le poslednji; prvi le toliko, v kolikor s pravim namenom **stopajo pred javnost**.

V «Edinosti» sem sicer opozoril že sam, pa tudi drugi dopisniki so že opozorili na nekatere najvažnejše naloge, vendar me pa to dejstvo ne odvrača od moje namere, obrniti s tem člankom pozornost na še eno nalogo, ki je z vprašanjem, o katerem pišem, v neposredni zvezi. S tem pa še ni rečeno, da moramo posvečati vsem nalogam enako pažnjo in da moramo na mah vse izvršiti!

Med take naloge spadajo razprave socijalne in gospodarske narave. Žalostno pa je na drugi strani dejstvo, da se za take razprave in pogovore ne zmenimo preveč, niti tisti krogi ne, ki so v to v prvi vrsti poklicani — naši gospodarstveniki. Ne čuti se še povsod potrebe po vpeljavi gospodarskih sestankov, kakor so jih vpeljali n. pr. kmetje v bistriškem okraju, kakor je iz dopisov v «Edinosti» razvidno.

Tudi to je sicer pojav zase, ali omenil sem ga vseeno, ker zadeva namreč s svojim indiferentističnim licem tudi izseljeniško vprašanje, o katerem pišem. Značilnost, ki kaže, kako prepuščamo v svoji komodnosti individualnim odločitvam, kar zadeva splošnost.

Že v svojem zadnjem članku pa sem poudaril, da zadeva pojav izseljevanja bitne interese naše narodne manjšine. Zato je logično in umestno, da se naše organizacije za ta pojav zanimajo in da ga po svojih močeh proučujejo. Tudi če mu bodo posvečale pozornost le v lokalnem smislu, bodo vendar tudi na splošno veliko pripomogle k ublažitvi izseljevanja. Naše organizacije naj bi vsaj v svojem kraju zbirale statistike izseljevanja, vsaj v svojem kraju naj bi proučavale njega vzroke v preteklosti in sedanjosti, vsaj za svoje ljudi naj bi iskale točnih informacij in podatkov, vsaj vaščanom naj bi nudile primernih direktiv — in prepričan sem, da bi bilo omiljeno naše izseljeniško vprašanje! V najslabšem slučaju pa bi vsaj zasenčili iluzije naših izseljencev o deveti deželi onkraj morja in jih s tem rešili razočaranja ter prepoznega kesa.

In veliko manj tistega optimistično-fatalističnega «bo, kar bo» bi bilo v četi naših izseljencev!

DNEVNE VESTI

Zakaj smo bili v torek zaplenjeni?

Včeraj nam je bil vročen o zaplembi, ki nas je doletela v torek, sledeči odlok tržaškega prefekta:

Prefekt tržaške pokrajine,

videvši slovenski list «Edinost» od 9. novembra 1926, št. 267;

pomislivši, da vsebuje imenovani list v svoji celoti stvari, ki bi v sedanjem političnem momentu utegnile razdražiti duhove z nevarnostjo motenja javnega reda;

videvši veljavne določbe o tisku in čl. 3. občinskega in pokrajinskega zakona od 4. februarja 1915, št. 148

odreja:

Slovenski list «Edinost» od 9. novembra 1926. št. 267 se zapleni radi njegove celotne vsebine.

Izvršitev pričujoče odredbe je naložena kr. kvesturi v Trstu.

V Trstu, 9. novembra 1926.

Prefekt: **Gasti.**

Izdajanje potnih listov

Notranji minister je razposlal prefekturam brzojavna navodila o potrjevanju razveljavljenih potnih listov onim osebam, ki morajo potovati v inozemstvo. Za dosego potrditve morajo prizadeti vložiti tozadevno prošnjo na one urade javne varnosti, ki so jim izdali potni list. Varnostno oblastvo bo potrjevalo potne liste, kjer bo spoznana potreba, brez vsakih pristojbin.

Vojaška parada odpovedana

Vojaška parada, ki se je imela vršiti danes predpoldne povodom rojstnega dne Nj. V. kralja, je po naredbi vojnega ministrstva odpovedana in se ne bo vršila. Vojaštvo proslavi ta dan s primernimi svečanostmi po posameznih kasarnah. Tudi v ostalih mestih Italije so bile vojaške parade odpovedane.

Kupna moč lire

se je radi zboljšanja valute v zadnjem času popravila, in sicer se je dvignila v oktobru od 14.64 na 15.28, tako da se je lira približala vrednosti, ki jo je imela v začetku l. 1926.

Naslednja preglednica kaže spremembe, ki jim je bila podvržena kupna moč lire v zadnjih letih in mesecih:

1913	(povprečno)	100.—
1922	„	18.84
1923	„	18.67
1924	„	18.08
1925	„	15.50

	1924	1925	1926
Januar	18.41	16.34	15.18
Februar	18.41	16.03	15.27
Marec	17.20	15.98	15.62
April	18.16	16.22	15.71
Maj	18.30	16.14	15.55
Junij	18.63	15.78	15.29
Julij	18.35	14.97	14.78
Avgust	18.31	14.60	14.46
September	18.29	14.79	14.64
Oktober	17.76	14.89	15.28
November	17.29	15.09	
December	18.85	15.14	

Cene živil in napisi cen

Prefekturni komisar tržaške občine opozarja na veljavne zakone glede cen in napisov cen, posebno pa na sledečo določbo:

«Kdor stavi občinstvu na prodaj živež ali katerokoli drugo blago, mora označiti ceno na viden način z napisom nad vsakim predmetom. Tisti, ki se ne bodo držali tega predpisa zapadejo globi od 50 do 2000 lir, katera se v slučaju ponovitve prestopka more zvišati tudi do 10.000 lir».

Globe za prestopke te vrste se lahko poravnavajo upravnim potem s plačilom svote, ki jo določi prefekt.

Nadalje se opozarja občinstvo na sledečo določbo glede cen.

«Kdor prodaja ali podaja živež ali kako drugo blago, ki se splošno porablja ali ki zadeva poljedelsko in industrijsko proizvodnjo dežele, po višjih cenah, nego so jih določila pristojna oblastva, se kaznuje jejo z ječo do enega leta in z globo do 3000 lir ter s trikratno razliko med določeno ceno in ono, za katero se je blago prodalo.

Kdor — naj bi bilo tudi potom svojih nameščencev — kupi ali sprejme blago, se kaznuje z eno tretjino v tem členu določene kazni.

V vsakem slučaju pa se blago zapleni».

Organom javne varnosti je ukazano, da pazijo na izvrševanje teh določb.

Resolucije občnega zbora državnih upokojencev

Na občnem zboru društva državnih upokojencev, ki se je vršil dne 31. oktobra v dvorani gledališča Fenice, je bila enoglasno sprejeta resolucija s sledečimi zahtevami:

1) **Spomenica** za odpuščene uradnike z nad 10, a pod 20 leti. — Zahteva se, naj se jim dovolijo iste ugodnosti kakor onim njihovim tovarišem, ki so bili proglašeni za nevredne in kateri dobivajo dosmrtno pokojnino, in sicer 40% za prvih 10 let in 24% za ostala leta službe.

2) **Definitivna** pokojnina upokojencem in vdovam, ki še vedno dobivajo začasno, ter podelitev pokojninskega potrdila.

3) **Ratifikacija** s strani parlamenta dunajske konvencije od 30. decembra 1923.

4) **Podelitev pokojnine** kakim 40 jetniškim čuvajem, ki so bili odpuščeni 31. decembra 1923 in ki čakajo pokojnino že 38 mesecev ter prejemajo le boren predujem od 80 do 100 lir na mesec.

5) **Podelitev pokojnine** cestarjem, večinoma slovenskim in nemškim drugorodcem, kateri niso od odrešitve do danes še ničesar prejeli, dasi je Nj. eks. Giuriati, minister za javna dela, v brzojavki na naslov podpisanega obljubil, da se bo za stvar zanimal.

6) **Povodom odobritve kr. odl. zakona od 13. VIII. 1926 št. 1431** v parlamentu naj se vključijo v odlok-zakon tudi vdove in mladoletne sirote.

7) **Likvidacija** pokojnine upokojencem po internatih.

Predsednik: Antonio Roich.

* * *

V zaključnem govoru je predsednik pozival vse prisotne in odsotne upokojence, naj se čim tesneje oklenejo društva. Dodal je plemeniti poziv, naj vsi upokojenci žrtvujejo enkratno 1% poviška, ki ga dosežejo na podlagi kr. odl. zak. od 13. VIII. 1926 št. 1431, v prid društvenemu skladu za obdaritev najpotrebnejših upokojencev povodom božičnih praznikov. Končno je predsednik pohvalno omenjal disciplinirano in složnost slovanskih in nemških upokojencev, ki so vsi včlanjeni v društvu in se odzivajo vsakemu pozivu s strani društvenega vodstva.

POZDRAVI IZSELJENCEV

«Slovenski izseljenci v Buenos Airesu, pošiljamo mnogo pozdravov vsem prijateljem in znancem v Standržu Standržci:: Brajnik Lojze, Hoban Emil, Nanut Angel, Nanut Ludvik, Brajnik Josip, Makuc Ludvik in Žezlin Leopold.

USTAVITEV «DELA».

Z odlokom včerajšnjega dne je ustavil tržaški prefekt iz ozirov na javni red do nove odredbe izhajanje «Dela», slovanskega komunističnega lista.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

10. 11. 1926.

Danes je bil tržaški blagovni trg slabo obiskan. Tudi blaga je bilo zelo malo, vendar v proporcu z obiskom, zato niso mogle utrpeti cene nikake modifikacije. Prevladuje še vedno krompir na zelenjadnem in jabolka na sadnem delu trga. Drugega blaga sorazmerno malo. Cene na današnjem trgu:

Zelenjava: Radič 280—380; pesa rudeča 70—100; pesa bela 70—100; krompir 65—80; malancane 150—250; buče 300; paprika 180—250; grah —.—; fižol v stročju 300 do 320; zelje belo 80—100; karfijoli 80—100; vrzote 60—80; čebula 50—80; kisla repa 100—120; sladka repa 40—60; česen 280 do 325. —

Sadje: jabolka 60—300; hruške 100—400; kostanj 100—180; grozdje 240—400; limone 28—35 L za zaboj. —

Iz tržaškega življenja

Poskušen samomor ženske.

Včeraj zjutraj okoli 7. ure je bila rešilna postaja telefoničnim potom obveščena, da se je v hiši št. 2 zagate del Forno zastrupila mlada ženska. Zdravnik, ki se je takoj podal na označeno mesto, je našel tam 24-letno Frančiško Joncich, ki se je zvijala v hudih bolečinah na postelji; nesrečnica je izpila raztopino kalijevega hipermanganata. Zdravnik je Joncichevi izpral želodec, nato jo je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer bo ozdravila, ako ne nastopijo kake komplikacije, v 7 dneh. — Zdi se, da je Joncicheva storila obupni korak radi spora z ljubimcem.

Avtomobil proti vozu.

Včeraj zjutraj se je pripetila na novi openski cesti nezgoda, ki bi bila lahko imela žalostne posledice. V bližini kamnoloma Faccanoni je neki tovorni avtomobil trčil ob dvovprežni voz, s katerim se je ogljar Franc Turšič vračal domov iz našega mesta, kamor je bil pripeljal tovor oglja. Šofer je sicer v kritičnem trenotku naglo zavrl, toda ker je avto zdrčal na razmočeni cesti, ni mogel preprečiti nesreče. Sunek je bil tako hud, da se je voz prevrnil v jarek in se precej poškodoval. K sreči je Turšič v zadnjem hipu skočil z voza in je tako izkupil le s prestanim razburjenjem. Hujših posledic pa nezgoda ni imela.

Ranjen v pretepu.

Včeraj popoldne je prišel iskat pomoči v mestno bolnišnico 32-letni težak Peter Cavalieri, stanujoč v ulici Donota št. 21; bil je ranjen z nožem na hrbtu. Mož je povedal, da se je pretekli pondeljek sprl v starem mestu s 26-letnim težakom Antonom Nasca, stanujočim v ulici Scuole Israelitiche št. 1. Prerekanju je sledil pretep, tekom katerega sta nasprotnika potegnila nože ter se drug drugega ranila. Nasca se je še isti večer zatekel v bolnišnico, dočim je Cavalieri, meneč, da bo ozdravil brez zdravniške pomoči, ostal v domači oskrbi; v bolnišnico ni hotel najbrž tudi ker se je bal, da bi imel sitnosti s policijo. Ker se je pa rana začela gnojiti, se je mož končno moral zateči k zdravniku. Bil je sprejet v kirurgični oddelek.

Ni hotel povedati, kje jih je dobil.

Sinoči okoli 18. ure sta dva orožnika naletela v ulici Solitario na moža, ki je močno krvavel iz dveh ran na obrazu. Vprašala sta ga, kaj se mu je zgodilo, toda mož ni hotel o tem ničesar povedati. Ker sta uvidela, da ranjenec potrebuje zdravniške pomoči, sta ga orožnika spremila v mestno bolnišnico, kjer mu je zdravnik izlečil in obvezal rani, ozdravljivi v 8 dneh. Nato je bil mož, ki se je izkazal za 43-letnega kramarja Nikolaja Cozut, stanujočega v ulici Guardia št. 19, odveden na orožniško postajo v ulici Istituto, kjer so ga zaslišali. Pa tudi tam Cozut ni hotel povedati, kdo ga je ranil in zakaj. Pozneje so orožniki dognali, da je bil mož ranjen v pretepu v neki gostilni v ulici Sapone.

Pri igri se hudo oparil.

7-letni Fran Cetin, stanujoč v ulici Ponzianino št. 115, se je včeraj popoldne igral z bratcema Danilom in Mirom pri domačem ognjišču. Tekom igre so otroci prevrnili lonec z vrelo vodo, ki je pri tem pljusknila na malega Franceta, tako da je revčka hudo oparila po obrazu in hrbtu. Na vpitje je prihitela mati, ki je prenesla ubogega otroka v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v dermatologični oddelek. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo ubogi Francek ozdravil v 15 dneh.

Nezgoda starke.

67-letna Ernesta Schiavon, stanujoča v ulici Gatteri št. 42, je včeraj popoldne stopila doma na stolico, da bi vzela nekaj iz omare. Pri tem je starka izgubila ravnotežje in padla tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo v stegnu. Reva je dobila prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bila prepeljana v mestno bolnišnico.

Tržaško sodišče

BLAGAJNIČARKA TVRDKE TRUDEN PRED SODIŠČEM.

Včeraj se je ob nenavadni udeležbi radovednega občinstva vršila pred tukajšnjim sodiščem obravnava proti Viktoriji Bradaschia, blagajničarki znane tržaške tvrdke Truden, ki je obtožena poneverbe v zneskih L 12.000 in 43.000 ter 1000 dinarjev. Dočim za prvo svoto ni nikakega datuma, kdaj je bila ista poneverjena, se spominjajo kaki gotovo druge poneverbe, ki je bila izvršena dne 28. septembra t. l.

Obtoženka zanika odločno vsako krivdo na tem. Priznava dolg 12.000 lir napram tvrdki, a ga ne smatra kot poneverbo, kajti ona je v tem pogledu vodila tudi blagajniško knjigo iz katere je razvidno, da je polagoma odplačevala to svoto in s tem že saldirala približno 5000 lir omenjene svote. Cesar se kesa, je to, da ni o stvari obvestila gospodarja, od katerega pa ni nikakor pričakovala zavrnitve omenjene podpore v kritičnem trenotku. Kar se tiče poneverbe 43.000 lir, zamore obtoženka povedati le kako so iste prišle v blagajno. Pove tudi par trgovskih slučajev, ki jih je izvršila tistega dne. Denar, prihajajoč z neke tržaške banke, je ona pustila ob poldne in pol v blagajni. Ko se je vrnila ob 2 in tri četrt v pisarno, ni več našla denarja. Toda blagajna je bila nedotaknjena. Ona je hitro telefonirala gospodu Trudnu, ki je takoj prišel v pisarno in začel tozadevno preiskavo. Ključe pisarne imata vedno pri sebi uslužbenca Ban in Mediot. Tudi g. Truden ima ključe pisarne in istotako duplikate ključev blagajne. Približno teden dni pred zločinom je g. Truden bil odsoten iz Trsta.

Nato je bil zaslišan gospodar tvrdke gospod dr. Aleksander Truden, katerega izpovedbe trajajo nad poldrugo uro. Pripominja predvsem, da je izključeno, da bi se kdo mogel poslužiti duplikatov ključev, ki jih je imel on, ker bi moral vdreti v njegovo vilo, v stanovanje v drugem nadstropju in še v blagajno, ki jo on ni nikdar rabil. Tam bi pa tat našel dragulje. Trudnove žene in zbirko napoleondorov, ki so veliko več vredni kot omenjena svota, ki je bila ukradena. Vendar se je obtoževal Trudnov svak Pichler, da je sokriv te tatvine, a se ni smatralo umestno nadaljevati preiskave v tem oziru. Pove na to, kako je napravljena blagajna in svoje mnenje o tatvini. Smatra, da je zamogla edino Bradaschijeva izvesti to delo. Branitelj Bradaschijeve, odvetnik Zennaro, vpraša gospoda Trudna, ali je kdaj pregledal stanje blagajne.

Truden: «Imel sem popolno zaupanje v Bradaschijevo in nisem že mnogo let pregledal blagajne.»

Zennaro: «Ve li oškodovana stranka, kakšno življenje vodi obtoženka?»

Truden: «Moram priznati, da je njeno življenje popolnoma umerjeno. Ni razkošna v oblačilih in mi nikdar dajala povoda misliti, da razsipa, četudi je imela precej dobro plačo.» Ker gospod Truden v svojih izvajanjih zahaja na polje predstavnika tožeče stranke pride mestoma med odvetnikom Bologna, predstavnikom tožeče stranke in odvetnikom Zennaro do incidentov nedolžne narave.

Predsednik sodišča, odv. cav. Rocco uvidi kmalu nemožnost nadaljevati razpravo, ker mora odvetnik Zennaro, ki brani v neki obravnavi na goriški poroti, odpotovati. Zato prenese predsednik obravnavo po kratkem posvetovanju na 20. t. m. ob 9. uri predpoldne.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

P. O. — Gorica.

V petek, dne 12. t. m. važna odborova seja, točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Naj bodo vsi navzočni. Dnevni red jako važen. — Tajnik.

Iz dnevnika

France Bevk.

Berem, berem in se čudim: ali nisem to že enkrat bral? Brskam med časopisi in izrezki in najdem revijo, ki je še medlo ostala v mojem spominu. Res, bral sem že.

Na nekaterih kolodvorskih in drugih javnih prostorih vise tablice z napisi: «Pozor pred žepnimi tatovi!» Nekatere revije in časopisi bi morali nositi napis: «Pozor pred plagijati!»

Francoski pisatelj in publicist Tristan Bernard je priobčil v «Journal Amusant» humoresko. Vsebinsko je čisto preprosta. Neka dama izgubi na vlaku denar in dragulje. Ker je zavarovana, stopi takoj v zavarovalnico, da ji izplačajo zavarovalnino. To se zgodi takoj in brez posebnih sitnosti. Celo prehitro, zakaj dama, ki je prišla po zavarovalnino, ni bila prava dama. Na to so prišli pri zavarovalnici pač malo prepozno.

Črtica ni nič posebnega. Poleg tega, da je bila bržkone dobro plačana, ni za pisatelja nikaka pridobitev.

Pierre la Mazzierre je spisal za pariški «Petit Journal Illustré» humoresko z drugim naslovom, a isto vsebino. Zamenjal je le železnico za gledališče, kjer je bila izgubljena dragocena ovratnica, katero so našli in jo oddali napačni dami.

Morda je mislil Pierre la Mozierre, da čitatelji njegovega lista niso brali «Journal Amusant». Da ga urednik ni bral, je malo čudno; iz tega sledi, da Francozi trpe na pomanjkanju gradiva. Ali pa je isto mislil in storil Tristan Bernard. Zakaj, kdo je drugega posnemal, ne vem.

Neki francoski list je prinesel prevod obeh črtic, in sicer skoraj v zaporednih številkah. Ti pač niso mogli misliti, da čitatelji ene številke ne bodo videli druge številke.

Nisem zasledovalec plagijatov, zakaj to je delo kritikov in jaz kritik nisem, le slučajno sem naletel na to. Tako sem slučajno naletel še na eno dejstvo.

Dunajski «Das interessante Blatt» prinaša pod rubriko «Tutti frutti» razne osoljene dogodbice. Slutil sem, da so to kratki vsebinski izvlečki kakih romanov, ponajveč francoskih. V eni zadnji številki sem bral dogodbico, ki je za las spremenjena vsebina humoristične novele Dostojevskega: «Mož pod posteljo», ki je najsijajnejša humoreska, kar sem jih kdaj bral. Iz tega dejstva lahko zatrdno sklepamo o originalnosti ostalih verjetnih dogodbic...

Tako veliki narodi. Mi smo v svojih tesnih razmerah bolj kritični, tako pisatelji kot občinstvo. In pa: saj še izvirnih del nihče ne zalaga, kupuje in čita.

* * *

Ker je že vprašanje deloma načeto: Kaj je plagijat? — Literarna tatvina, posnetek kakega tujega literarnega dela po ideji, vsebini, gradbi in stilizaciji. Kljub temu je težko določiti, kdaj je posnetek plagijat v pravem pomenu besede, če ni stvar prepisana ali prevedena od besede do besede. Tudi ne smemo zamenjavati s plagijatom literarnih vplivov, epigonstva in slučajne podobnosti literarnih del.

Pogosto so si ideje enake. Iz dobe in iz razmer, v katerih živimo in dihamo, zrastejo podobne ideje in oplodijo več ljudi obenem. Nekdo mi je pripovedoval o slučaju, da je spisal med vojno novelico daleč od domovine z isto vsebino in naslovom kot drugi pisatelj, ki je živel v domovini, dasi drug za drugega nista vedela. Le obdelava je bila drugačna. Iz ozračja in razmer, ki so vladale tedaj svet, je obema proniknila ena in ista ideja in jima narekovala podobno vsebino. Če bi bila priobčila novelici oba pisatelja, bi bili enega izmed njih brez tozadevne opombe dolžili tatvine. Istotako se tudi porajajo ideje, ki so bile pred mnogimi stoletji žive in so v teku časa umrle. Posebne razmere so jih privabile iz tal, v drugačni obliki sicer; moderni človek ne ve, da je ideja že živela pred časom in je ni mogel poznati. Radi tega ima taka, nepresajena misel, organsko moč življenja v sebi.

Kaj pa snov? Pisateljeva snov ni nič. Ona še ni pesem ne povest. Šele ko jo je pesnik umetniško zgradil in pregnetel s svojo osebnostjo, postane živa in tedaj ni več snov, ampak umetnina. Eno in isto snov lahko obdela deset umetnikov. Radi tega ti umetniki niso tatjé. Devico Orleansko so opisali Shakespeare, Schiller, Voltaire, Mark Twain, Andrew Lang in Bernard Shaw. In pri nas Veroniko Deseniško in Lepo Vido? Vsak je eno in isto snov drugače gledal in razlagal, vsak jo je drugače zgnetel.

In vplivi? Vplivi velikih literarnih osebnosti na sodobni naraščaj niso plagijati. Dostojevski je vplival na velike pisatelje svetovnega slovesa. Vendar ne smemo vseh podobnih črt dotičnih pisateljev z Dostojevskim pripisovati njegovemu vplivu. Posamezne osebe same na sebi rodé podobnosti v ustvarjanju. Tako imajo vsi pisatelji ene dobe po mojem mnenju nekaj skupnega in nekaj čisto individualnega in šele na tretjem mestu pridejo v poštev poteze, ki pri tem ali onem preostro spominjajo na individualno črto kakega genija.

Epigonstvo se javlja le pri nezrelih ali malo nadarjenih ljudeh. Literarna osebnost, ako tudi ni velika, da je le količkaj izrazita, lahko rodi epigone. Kadar se prikoplje mlad človek do samostojnega izraza, je rešen. In bolj ko je ta izraz samo njegov, bolje je. Če se ne prikoplje do tega, je v nadlego sebi in drugim.

Razne zanimivosti

Morilka iz ljubezni do sina

Malokdaj se je francoska javnost toliko zanimala za kako obravnavo, kakor se je pred dnevi, ko je stala pred sodniki v Douai-u 61-letna gospa Lefebvre iz Roubaix-a, žena notarja, radi umora svoje snahe. Črtila in sovražila je snaho od prvega trenutka, ko je prišla v hišo, samo zato, ker je postala žena njenemu sinu, ker se je vrinila med njo in sina. Snaha je bila iz bogate in ugledne hiše v Roubaix-u. Ko se je bližal trenutek, da postane njena snaha mati, je doseglo pri gospe Lefebvre sovraštvo vrhunec. Bala se je, da izgubi vso sinovo ljubezen, ko se mu porodi otrok. Pregovorila je sina in snaho, da so skupno napravili izlet. Sin je krmaril, snaha in tašča sta sedeli v avtomobilu. Nenadoma je tašča, ko se je nagnila snaha skozi okno, ustrelila trikrat v tilnik in nesrečna snaha se je zvrnila mrtva v avto. Pred porotniki je morilka brez slehernega kesa priznala svoje dejanje, ne zmeni se ne za to ne za ono, samo ko nastopi njen sin kot priča, se ji nekoliko razjasni obraz. Izkazalo se je, da sta bila oče, mož morilke, kakor tudi njen sin, slabiča, mevži, posebno sin, ki si ni drznil priskočiti na pomoč svoji ženi, ko jo je tašča obdelovala s pogledi in jezikom. Zdravniki so ugotovili, da je morilka popolnoma normalna žena, ki ima svoje misli in dejanja v svoji oblasti. Večkrat je bila Lefebvre v nevarnosti, da jo razkačeno ljudstvo linča. Toda morilka je ohranila svojo mirnost. Tudi v trenutku, ko se ji je prebrala smrtna razsodba, ni zgenila z nobeno mišico.

Če primanjkuje premog

Z ozirom na to, da se bližajo mrzli dnevi, je hotelo županstvo mesta Glasgow na Škotskem dokazati svoje človekoljubje z odredbo, da dobe matere z majhnimi otroci do četrtega leta posebno porcijo premoga za domačo uporabo. Odkar traja angleška stavka, je premog postal zelo dragocen predmet. Ta odredba je ženski svet v Glasgowu pobunila. Zakaj naj trpe mraza starejši otroci, so se hudovale matere, ki so imele nad štiri leta stare otroke; ali smo me krive, da nimamo otrok, so se jezile device. Od vseh strani so deževali protesti na županstvo. Nenadoma so pa protesti potihnili, uradniki, ki so izdajali karte za premog, so pa imeli dela nad glavo. Ves božji dan so oblegale matere z otroci v naročju pisarno. Uradnikom se je zdela zadeva nekam čudna in kmalu se je izkazalo, da se je bila v mestu razvila živahna kupčija. Matere, ki so imele do štiri leta stare otroke, so posojevale te svoje malčke za lepo odškodnino drugim, ki ki niso imele takih otrok ali ki sploh niso imele otrok. Ko se je pa pripetilo, da se je pojavil pred uradnikom v enem predpoldnevu en fantič devetič in vedno v naročju druge matere, je spoznalo županstvo, kako se je bilo zmotilo, in preklicalo je svojo človekoljubno odredbo. Po tej odredbi je padlo število malih otrok na navadno višino.

Po treh letih

Dne 6. julija 1923. je ustrelil zvečer ob 10. uri neki vlomilec v celici javnega kopališča v Oeynhaussen-u (Nemčija) tamošnjega čuvaja, 25-letnega Roberta Bickerja. Policija je zaprla 23-letnega trgovca Otona Seinecke-ja in 26-letnega črevljarja Henrika Krügerja. Oba sta bila osumljena, da sta izvršila umor, toda radi pomanjkanja dokazov sta bila izpuščena iz zaporov. Toda deželna kriminalna policija v Bielefeldu le ni hotela mirovati. Prostor, kjer se je bil izvršil umor, je še enkrat natanko preiskala. Za okvirji okna je slednjič dobila po več ko treh letih medle odtise prstov. Del lesenega okvirja, na katerem so bili odtisi, se je na to izžagal, poslal kriminalni policiji v Berlin v nadaljno pregledovanje. Po daljšem preiskovanju je končno odredila policija, naj se trgovec Seinecke aretira, kajti na okvirju so bili odtisi njegovih prstov. Seinecke je naprej tajil, slednjič je pa priznal, da je vdrl v kopališče s Krügerjem, z namenom, krasti kovine. Ko ju je pa čuvaj Bicker presenetil v celici, se je Seinecke-ju posrečilo zbežati skozi okno, medtem ko se je čuvaj spopadel s Krügerjem, ki je svojega nasprotnika ustrelil. Krüger se je nahajal ob času, ko ga je izdal Seinecke, že v ječi, ker je v decembru lanskega leta poskusil umoriti svojo nevesto. Tako sta prišla v roke pravice dva nevarna tička in dokazalo se jima je dejanje na podlagi odtisov prstov po štiridesetih mesecih.

Dva zanimiva kraja na svetu

Povsod po svetu najdemo različne kraje, ki so zanimivi, noben med njimi ni tako zanimiv, kot sta dve točki — dve mrtvi točki — naše zemlje, in to sta Mrtvo morje v jugovzhodnem delu Palestine in pa Dolina smrti v Kaliforniji.

Mrtvo morje je poznano iz svetopisemskih povesti, kajti tam, kjer je danes Mrtvo morje, sta bili nekoč pregrešni mesti Sodoma in Gomora. Mrtvo morje ni morje v pravem pomenu besede nego jezero in v svetem pismu stare zaveze je različno imenovano, na pr. «Slano morje», «Morje ravnine», «Vzhodno morje». Zgodovinar Josephus ga je nazival «Asfaltovo jezero», Arabci mu pa pravijo danes «Bahr-Lùt - Lotovo morje».

Mrtvo morje je dolgo 58 km, široko pa od 8 do 15 km. Zanimivo je predvsem radi tega, ker je njegova površina najnižja od vseh poznanih vod na svetu. Površina Sredozemskega morja je na pr. za več kot 393 metrov nad površino Mrtvega morja. Na severnem delu je precej globoko in dosega globino 400 metrov, njegov južni del je pa plitev, tam je povprečna globina en meter do tri.

Glavni pritok Mrtvega morja je reka Jordan, poleg katere je še nekaj manjših. Vsa voda, ki se tako steka vanj, se sproti posuši, kajti iz Mrtvega morja ni nikakega vidnega iztoka. Sicer pa ni opaziti potrebe po iztoku, ker je izhlapevanje tako veliko, da celo nadkriljuje dotoke in jezero je od leta do leta manjše in se bo morda čez dolgo število let posušilo, oziroma bo doseglo toliko površino, da bo izhlapevanje enačilo pritokom.

Na vzhodni in zapadni obali oklepajo jezero strme, ponekod prav navpične pečine, ki dosegajo na zapadni obali višino 450, na vzhodni pa 750 metrov. Pečine so iz apnenca in povsem gole vsakega rastlinstva, le po globelih na njih, kjer je kako znamenje sladke vode, je najti malo skromnega zelenja. Severna obal je obširna blatna ravnina, povsem mrtva, le tu pa tam se vidijo na njej temna debla in veje dreves, vsa okovana s slano skorjo. Tako je tudi južna obal, nizka, močvirnata, prazna in mrtva pustinja. Na tej obali se nahaja znameniti solni greben, ki je dolg nad enajst kilometrov in sto metrov visok; pravijo mu Sodomski greben. Tu se najde tudi strjena lava, gromade plovca, žveplo, topli studenci in vulkanska žlindra, kar vse dokazuje, da so tukaj nekoč rohneli ognjeniki in bruhali iz sebe ogenj in lavo. Nekateri moderni geologi pa vsekakor zatrjujejo, da so se poslednji ognjeniški izbruhi dogajali v Jordanovi dolini v tercijarni perijodi. Nasprotno pa trdijo moderni potniki, da potresi še vedno stresajo okolico Mrtvega morja in da poslednje samo pogostoma bruha na površje velike mase asfalta.

Dolgo je prevladalo mnenje, da so hlapi iz Mrtvega morja strupeni, kar pa ni dejstvo. Tu pa tam se najdejo na njegovem bregu šopi tamariskov in cvetočih oleandrov, na katerih prepevajo ptički vesele melodije. Njih jate se podijo nad vodno gladino sem in tja ali se pa kopljejo v plitvinah ob kraju. V vodi sami pa z izjemo nekaterih nizkih organizmov ni nikakega življenja, kajti preslana je, da bi mogla biti dom ribam itd.

Natrijeve in magnezijeve soli je v vodi Mrtvega morja ogromna množina. Liter čiste vode tehta 1000 gramov, liter vode iz Mrtvega morja pa tehta od 1172 do 1227 gramov. Kako zelo slana je voda iz Mrtvega morja, razvidimo najbolj po sledeči primeri: voda iz Atlantskega oceana vsebuje tri in pol odstotka soli, voda iz Mrtvega morja pa od 26 odstotkov naprej, kar je več kot osemkrat toliko.

V vseh slanih jezerih, ki nimajo odtoka, se sol čedalje bolj gromadi. Pritoki prinašajo v nje stalno neko množino, ki potem ostaja v njih, ker ne more z vodo vred izhlapeti. V tem večji meri velja to za Mrtvo morje, katerega okolica je polna soli in solitra. Radi silne vročine, ki vlada ob Mrtvem morju, je tudi izhlapevanje večje kot pri drugih jezerih take vrste.

Ob Mrtvem morju je dež skoro nepoznan. Po barvi in čistosti je Mrtvo morje podobno Sredozemskemu. Njegova voda je sicer strašnega okusa, drugače je pa za kopalca jako osvežujoča. Ker je njena specifična teža tako visoka, skoro da ni mogače utoniti v njej. Kdor ne zna plavati nikjer, bo v Mrtvem morju znal takoj.

Kako je Mrtvo morje nastalo, ne vemo. V splošnem so pa geologi mnenja, da je mnogo starejše kot človeški rod, kar velja tudi za reko Jordan. V Abrahamovem času je bilo najbrž prilično tako kot je danes.

* * *

V enem izmed let 1849 ali 1850 je družba iskalcev zlata, ki je štela 30 oseb, dospela v globoko kalifornijsko dolino v bližini države Nevada. Od žeje in strašne vročine jih je popadalo in umrlo osemnajst od njih. Ostali so se po nepopisnem trpljenju rešili. Eden izmed rešenih je imenoval neznano dolino pozneje «Dolino smrti» in to ime nosi ta dolina še danes.

Kakor je Mrtvo morje najnižje morje na svetu, tako je ta dolina najnižja dolina na svetu. Površje Tihega oceana je namreč 64 metrov višje kot površje te suhe, peščene doline. Dolina smrti je jajčasto podolgovata in široka 21, dolga pa 80 kilometrov. Obdana je od velikih peščenih puščav ter od visokih gorskih velikanov, med katerimi je očak Mount Whitney, visok nad 4415 metrov, in najvišji vrh v Zedinjenih državah.

Nikjer na svetu ni menda kraja, ki bi bil v poletnem času tako neusmiljeno vroč, kot je Dolina smrti. V vročih dneh pokaže tam Celzijev toplomer 58 stopinj v senci, na solncu pa celo do 71 stopinj. Kaj to pomeni, sklepa lahko vsak, ki ve, da je pri nas 35 stopinj Celzija že zelo huda vročina, ki nam je poznana le ob pasjih dneh. Poleg tega je tam tudi zrak neprimerno suh. Pri nas je vlage v zraku kakih štirideset odstotkov polne nasičenosti, v Dolini smrti pa je ni niti eno stotinko enega samega odstotka. Jasno je torej, da je življenje v taki peči popolnoma nemogoče. Suhi zrak srka vlago iz človeškega telesa tako naglo, da umrje brez vode v teku ene ure. Pa tudi če ima vode na razpolago, ne more dolgo ostati živ, ker se mu toplota krvi dvigne nad normalno; izhlapevanje na koži, ki regulira telesno toploto, ne izda več pri taki vročini.

Pri vhodu v Dolino smrti se nahaja kmetija, ki je 57 metrov pod morsko površino. S pomočjo namakanja pridelujejo tam nekatere pridelke. Dva oskrbnika na tej kmetiji sta umrla, ker sta poskušala ostati še drugo leto na njej, dva druga sta znorela, neki Oskar Denton iz San Diego je pa strpel na njej osem let, potem je pa obupal in jo prodal Mehikancu Viktorijanu Cebellosu. Ta kmetija je edino človeško bivališče v Dolini smrti.

V Dolini smrti ne pada dež nikoli. Z vlago nasičeni zrak, ki prihaja od Tihega oceana, zadene na visoko pogorje na zapadni strani, ki ga obrne naravnost kvišku. V višinah se shladi in odda vso vlago iz sebe. Zato je zapadno od teh gor mnogo dežja, na vzhodni strani ga pa ni nič več, ker zrak je že suh, ko pride do tje.

Dolina smrti je bila nekoč slano jezero dolgo 160 km, široko pa 16. Ko se je zemlja oblikovala, so se tu dvignile iz nje gore in zajele del morja. Voda je tekom časa izhlapela in nastala je Dolina smrti pokrita s skorjo soli in kalijevih spojin.

Neznosna vročina traja v njej od maja do koncem oktobra. V zimskem času je pa tam prijetno, ker temperatura znaša od ničle do 22 stopinj Celzija. Snega ni nikoli, kakor ni dežja.

Turisti pravijo, da ga ni lepšega pogleda na svetu, kot ga nudi Dolina smrti gledalcu na gorah, ko dvijajo v njej peščeni viharji. Peščeni smrki se kakor stebriči dvigajo mnogo sto metrov visoko v zrak, kjer se končujejo v gost oblak. Kakor začarani velikani plešejo sem in tja po puščavi, dokler se ne razpršijo ali izgube v daljavi. V Dolini smrti je doma tudi fata morgana. Človek zagleda pred seboj zelene gozdove, cvetoče sadovnjake, zelena polja in z drevjem obraščene reke. Čudovite so take prikazni sredi mrtve pustinje. In še drugače vara človeka ozračje tega kraja. Nizka podrtija mu je videti sto metrov visoka, najskromnejša bilka se prikazuje kakor veličastna palma; krokarji, ki stopajo po pesku, se mu kažejo kot jezdeci na konjih.

Rastlinja skoro ni drugega kot kakti in pa ovijalke po globokih zasenčenih soteskah. Od živali najdemo tu krokarje, redkokdaj ubožnega zajčka, v višini jastrebe, naletimo včasih tudi na sestradanega kojota (sorodnika volku), več je rdečeokih klopotač, nekoliko miši in gorskih podgan. Višje v gorah živijo seveda tudi divje skalnogorske ovce, ki jim pravijo tam tudi velerožci.

Če bi dolina smrti ne bila tako neusmiljeno vroča in suha, bi posala morda središče zapadnoameriške industrije. Sama je bogata na nekaterih rudninah, hribovje v njeni okolici pa še bolj. Nahajajo se tam precejšnje količine zlata, antimonove rude baker, oniks in skladi marmorja. Za izkoriščanje pod sedanjimi pogoji bi bili stroški preveliki, da bi se izplačalo, zlasti ker bi morale biti naprave tekom poletja zaprte.

Višje v hribih je pa tudi zdaj mnogo rudnikov, ki nosijo prilično lepe dohodke. Vse okrožje je tudi na svetu najbogatejše na boraksu, ki ga že zdaj izkopajo vsako leto ogromne množine.

Dolina smrti je dostopna turistom od 15. oktobra do 15. aprila. Zvezana pa ni še z nikako železnico, dasi ne bo dolgo, ko bo tekla železnica tudi v njeni bližini. **F. M.**

Notar — slepar

Pred par tedni je notar Alojzij Covagnani v Napoliju, dobil od tamošnje sodnije nalog, da prevzame v neki banki znesek 165.000 lir za zasebnico Julijo Sete, ki radi slaboumnosti ni bila pooblaščena za to operacijo, ter ga izroči njeni materi Virgiliji. Slednja je nekaj časa potrpežljivo čakala obljubljeni denar, tedaj notar se je izgovarjal, da zneska ni še dvignil. Lepega dne pa

(Dalje na IV. strani)

ZAHVALA

Povodom prebridke izgube naše nad vse ljubljene

Marije Bratina
vd. Slemič

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izražena sožalja in pomoč v bridkih urah.

Posebno se zahvaljujemo g. zdravniku dr. Furlani-ju za požrtvovalnost in nesebično pomoč vsa leta njene bolezni.

Bog plačaj vsem!

Ajdovščina, Vipava, Trst, 9. nov. 1926.

(1169) ŽALUJOČI OSTALI.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1518

BRIVSKEGA pomočnika in učence sprejme Cubr, Il. Bistrica. 1715

TRGOVSKI POMOČNIK, ne premlad, vesten, pošten, prvovrstna moč izurjen v specerijski stroki po možnosti tudi v železnini, se sprejme. Ponudbe na Aleksander Ličan Bisterza. 1691

«PRODAJALKA špecerijskega blaga išče službe. Nastopi lahko takoj. Naslov pri upravništvu.» 1686

IŠČEM več delavcev za zbito delo in hribovske šivane čevlje. Dajem delo na dom proti jamstvu. Brezovec Franc, Gorica, Carducci 20. 1695

TRTE cepljene in razno sadno drevje prodajam. Na željo pošljem cenik. Tavčar Rudolf, Ivanjigrad Komen. 1700

DRUŽABNIKA s 15 do 20 tisoč lir za staro, dobro vpeljano trgovino se išče. Ponudbe pod «Stara trgovina» na trzaško upravništvo. 1713

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec Via Giulia 29. Telefon 33-19.

BABICA, avtorizirana, diplomirina, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, tel. 20-64. 1428

PRSNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L 7.50, za otroke L 5.—. Dobiva se samo v lekarni Castelanovich, Trst, Via Giuliani 42. 1481

GLYKOL. Ker je v zadnjem času popraševanje po tem izdelku močno narastlo, se je odločila Lekarna Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42 prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenici je L 8.50. 1716

ZADNJI 3 DNEVI
PRILIKA
za
NOGAVICE
in
ROKAVICE
Požurite se!
Corso Vitt. Em. III št. 16
ÖHLER

ZDRAVNIK
Dr. Fr. Ambrožič
se je stalno naselil
v Št. Petru na Krasu
in ordinira 1165
v Kunaicovi hiši od 9-12 in od 13-15

Uradništvo in uslužbenci Živnostenské banke, podružnice v Trstu, naznanjajo tužno vest, da je dne 9. t. m. ob 11. uri preminul njih preljubljeni tovariš, gospod

FRAN SCHAUREK

Pogreb blagopokojnega se bo vršil jutri, v petek, ob 15. uri, iz mrtvašnice tukajšnje bolnišnice Regina Elena.

TRST, dne 11. novembra 1926.

Odlik. Pogrebno podj. Nuova Impresa Corso V. E. III, 47 Trst 1170

Pričela se je razprodaja
2000 odrezkov za Paletots z dvojnim licem, pristna volna m 2.60
L 65.— odrezek
VESTJE po **L 55.**— iz same volne, brezhibno blago in v vseh barvah.
BLAGO fantazija iz težke volne, v krasnih risbah, 70 cm visoko po **L 4.90** meter.
FONDACO DI CONVENIENZA
Trst — Via Genova št. 21 A (tik pralnice Carniel)
Govori se slovensko (1159)

FERRO CHINA PIGATTI
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE (1114)
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

SLOVENCI! (1097)
Najlepše, najboljše in najcenejše obuvalo dobite pri REBCU, Via Carducci 36.

ALESSANDRA MARCOVICH
MODNI SALON
Trst - Via XXX ottobre 15 - Trst
Okrašeni klobuki in klobučevina zadnje novosti po najzmernejših cenah.
Specijaliteta za otroke. 1160

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

CORSO 20 1065
Prilika!
Velika partija
Paletots
po najnižjih cenah.

JAKOB BEVC
urarna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
Krone plačuje višje kot vsi drugi.
Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine. 1139

SLOVENCI!
Ne pozabite, da ima tvrdka
„Old England"
Trst, Corso V. E. III, 26
nasproti zastavljalnici
Izgotovlj. obleke
peršnike 1102
fu-in inozemsko blago
Lastna krojačnica I. reda
Govori se slovensko

PODLISTEK

JULES VERNE: (159)

Skrivnostni otok

Naselbina otoka Lincoln je bila v cvetočem blagostanju, ki je bilo posledica triletnega neumornega dela. Dogodek s škotsko ladjo je postajal zanje vir bogastva. Ne bomo govorili o popolni ladijski opremi, s katero so nameravali opremiti svojo ladjo. Razne priprave in orodja, orožje, strelivo, obleke, instrumenti so polnili skladišča granitne hiše. Tudi jim ni bilo treba napravljati trdega sukna kakor v prejšnjih časih. Prvo zimo so naseljenci občutno trpeli na mrazu, toda zdaj so mogli mirno pričakovati nastop zimske dobe. Perila so imeli dovolj in so ga tudi skrbno čuvali. Iz klorovega natrija, glavne sestavine morske soli, je Cir Smith izdeloval ogljenokisli natron (sodo), in klorovo apno. Ti sestavini sta rabili za razne domače potrebe, posebno za beljenje perila. Sicer pa so prali samo štirikrat v letu, kakor je bilo nekoč v navadi pri bogatih družinah. Tu je treba omeniti, da sta bila Pencroff in Gedeon Spilett izvrstna pralca. Gedeon Spilett je seveda živel še vedno v upanju, da mu bo raznašalec časopisov nekoč prinesel njegov časopis.

Tako so prešli zimski meseci junij, julij in avgust. Bili so to silno mrzli meseci, srednja toplina je znašala 13.3° C pod ničlo. Bila je torej še pod ono prejšnje zime. Neprestano je prasketal v pečeh granitne hiše vesel ogenj in dim je zaznamenoval na stenah dolge črne lise. S kurivom, ki je raslo tako obilno v bližini, niso štedili. Lesni odpadki pri delu v ladjedelnici so dali toliko kuriva, da so prihranili mnogo premoga, ki ga je bilo treba od daleč in z naporom prevažati.

Ljudje in živali so se izvrstno počutili. Le mojstra Jupa je nekoliko zeblo; to je bil morda njegov edini pogrešek! Napraviti so mu morali debelo suknjo. Toda kako spreten, vnet, neutrudljiv, molčeč in moder sluga je bil! Po pravici si ga lahko postavil za vzor vsem njegovim dvonožnim tovarišem starega in novega sveta.

«Sicer pa, je rekel Pencroff, če ima štiri roke, more že imenitno delati.»

In razumni četveronožec je pošteno izvrševal svoja opravila!

V teku sedmih mesecev po zadnjem raziskovanju okoli gore pa do septembra, ko so se povrnili lepi dnevi, niso skoraj nič govorili o dobrem duhu otoka. Njegov vpliv se ni pojavljal na noben način. Sicer pa se tudi ni nič takega zgodilo, kar bi stavilo naseljence pred kako novo nevarno izkušnjo.

Cir Smith je celo opazil, da ni Top več lajal pri rovu v granitni hiši, tudi orangutang ni kazal nikakega nemira. Prijatelja — to sta namreč bila — nista več stopicala okrog rova, nista lajala ne vpila na oni čudni način, ki je takrat vzbudil inženirjevo pozornost. Ali pa je mogel reči, da je zagonetka izginila, ne da bi bilo pričakovati kdaj njene rešitve? Ali je bilo gotovo, da ne bo kakšen nepričakovan dogodek privedel neznanca vnovič na pozorišče? Kdo je vedel, kaj skriva bodočnost v svojem naročju?

Medtem pa je zima minila; v prvih spomladanskih dneh pa se je nekaj zgodilo, kar je utegnilo imeti prav resne posledice.

7. septembra, ko je Cir Smith opazoval Franklinovo goro, se je nad žrelom dvigal kvišku dim, katerega oblaki so se raztegnili po nebu!

Petnajsto poglavje

Ko je inženir opozoril tovariše na ta pojav, so ti prekinili svoje delo in molče opazovali Franklinov vrh.

Ognjenik se je torej zopet zbudil in pare so prebile mineralni pokrov kraterjevega brezdna. Ali je bilo pričakovati večjega izbruha podzemeljskega ognja? Proti taki možnosti so bili brez moči.

Toda tudi če bi ognjenik v resnici izbruhnil, je bilo verjetno, da ne bo ves otok Lincoln trpel. Vulkanske mase niso vselej tako uničujoče. Otok je že prestal eno izkušnjo, kakor so dokazovale plasti lave, ki so se po vrsti polegle po severnem gornem pobočju. Po obliki žrela, zlasti ker je bila zgornja odprtina obrnjena na nasprotno stran, je bilo mogoče, da se vulkanske mase ne bodo izlile po rodovitnem delu otoka.

Toda iz preteklosti se ni dalo z gotovostjo računati v bodočnost, ker večkrat se zapro stara žrela in se odpro nova. V starem in novem svetu, pri Etni, Popokatepetlu. Oricabi itd., so to opazovali in pred novim izbruhom je treba biti na vse pripravljeni. Zadostoval je samo lahen potres, — ki je običajni spremljevalec izbruhov, da se spremeni notranja struktura gore in si vrela lava poišče drug izhod.

Cir Smith je razložil tovarišem te stvari in jim brez prikrivanja povedal vse razloge, ki so govorili za eno ali drugo možnost.

Vsekakor pa niso mogli tu ničesar napraviti. Granitna hiša ni bila ogrožena po navadnem potresu; pač pa se je bilo bati zastajo, če bi se na južni strani Franklinove gore odprl nov krater.

Neprestano so se od sedaj naprej valili parni oblaki iz vrha gore in so tudi opazili, da naraščajo, dasi ni bilo videti plamena pod njimi. Delovanje ognjenika se je osredotočilo za sedaj še na spodnje delo osrednjega dimnika.

S povratkom lepih dni so se zopet oprijeli običajnih del. Zidanje ladje so pospešili. S pomočjo obrežnega slapa je Cir Smith postavil vodno žago, ki je hitro žagala drevesna debla v tramove in deske. Mehanizem te naprave je bil ravno tako preprost kakor oni podeželskih vodnih žag na Norveškem. Treba je bilo napraviti samo vodoravno pomikalo za les in navpično za žago. Inženir je vse to izvedel z mlinskim kolesom, dvema cilindroma in valjarjema.

je končno po ovinkih priznal, da je denar porabil zase. Ženska je javila zadevo policiji, ki je dala takoj aretirati nepoštenega notarja. Po aretaciji je prišlo na dan, da je Covagnani prodal tudi neko zemljišče, ki je bilo last Julije Sete, ter si pridržal izkupiček v znesku 40.000 lir. Prisleparjeni denar je notar izročil svoji ženi, ki se je bila medtem izselila s celo družino v inozemstvo, kamor je nameraval zbežati tudi Covagnani. Toda policija mu je v zadnjem hipu prekrižala račune. Pri hišni preiskavi v notarjevem stanovanju so policijski organi zaplenili večje število vrednostnih papirjev v znesku 70.000 lir.

Kratko ostriženi lasje — vzrok samomora

Moda pristriženih las pri ženskah ima med «močnim» spolom še precej zagrizenih sovražnikov, ki nikakor nočejo priznati dejstva, da je ženska, čeprav ima kratko pristrižene lasi, nosi smoking in kadi cigarete, vseeno — ženska. Zato je umljivo, da je marsikatera deklica potočila mnogo grenkih solzic, predno je dobila od očeta ali zaročenca privoljenje, da sme žrtvovati na čast modi svoje več ali manj lepe in bujne kite. Pa včasih tudi solze in prošnje niso nič zalegle in marsikatera mlada Evina hčerka je iz kaprice segla po kakem skrajnem sredstvu.

Tako se je te dni pripetil na Dunaju slučaj, da je mlada poročena ženska izvršila samomor, ker jo je mož grajal, da si je ostrigla lase. Ta žrtev mode je Avgusta Mandics, žena nekega visokega uradnika. Mandicseva je živela že več let ločena od moža, pa se je nedavno zopet sprijaznila z njim. Pri tej priliki ji je mož pisal iz Budimpešte, kjer je bil nameščen, da jo bo prišel obiskat na Dunaj. To se je kmalu potem tudi zgodilo. Toda po svidenju, ko sta se zakonca peljala v hotel, kjer sta se nameravala nastaniti, je Mandiceseva povedala možu, da si je v njegovi odsotnosti dala ostriči lase. To odkritje je moža tako silno neprijetno iznenadilo, da je ves nevoljen očital ženi, kako je sploh mogla početi kaj takega. Radi moževega očitka se je Mandiceseva polastila huda duševna depresija, ki se je ni mogla več iznebiti. Menila je, da je mož ne more več ljubiti; razen tega si je celo vtepla v glavo, da bo radi striženja las postala plešasta. Končno si je tudi skušala preskrbeti lasuljo, da bi si pustila zopet rasti lase. Pred par dnevi je prišel mož Mandiceseve zopet na dopust na Dunaj in ob tej priliki je prišlo med zakoncema do prerekanja, ki so mu dali povod nesrečni lasje. To je Mandicsevo tako potrlo, da je v obupu sklenila končati z življenjem. Naslednje jutro je skočila skozi okno tretjega nadstropja na dvorišče, kjer je obležala smrtnonevarno poškodovana. Izdihnila je še tekom prevoza v bolnišnico.

Zdravljenje s tekočo svetlobo.

Na zadnji seji zdravniške družbe v Berlinu je poročal berlinski učenjak profesor Lazarus o do sedaj še popolnoma neznanem načinu zdravljenja potom svetlobnih žarkov. Kakor znano, uporablja moderna zdravstvena veda za zdravljenje nekaterih bolezni, zlasti za rak Röntgenove žarke in žarke radija. Prof. Lazarus je pa izumil novo metodo zdravljenja, ki bi jo poljudno lahko imenovali zdravljenje s tekočo svetlobo. «Tekočo svetlobo» imenuje prof. Lazarus vodeno ali alkoholno raztopino nekega radioaktivnega elementa, ki ima lastnost, da izžareva neko posebno fosforescentno svetlobo. Ta raztopina — alkoholna vsebuje tudi neko barvilo — omogoča, baš ker je kapljevo-tekoča, da se zdravilni žarki osredotočijo na določeno in omejeno bolno mesto. Pri poskusih z živalmi, in sicer pri podganah, so dognali, da so otekline, na katere je vplivala tekoča svetloba, izginile. Okoli oteklin nastanejo pod vplivom žarkov tekoče svetlobe posebna vlakna, ki izolirajo bolno mesto od okolice. Na sličen način skuša prof. Lazarus doseči, da bi z napojitvijo kože s svetlobnimi žarki povzročil tvoritev takih izolira jočih vlaken v telesu samem. Ta način zdravljenja je bil preizkušen na raznih oteklinah, deloma tudi pri neozdravljivih rak-ranah, in se je v nekaterih slučajih dobro obnesel. Moč teh svetlobnih žarkov pa je tako velika, da je pri zdravljenju z njimi potrebna največja previdnost.

Gospodarstvo.

Kaj nas uči kmetijsko knjigovodstvo

Pred meseci smo čitali v «Edinosti» članek, ki je pozival k pravemu skrbnemu gospodarstvu pod imenom «Računajmo». Danes se oglašam in hočem tudi jaz opomniti na korist knjigovodstva v kmetijstvu, kakor je to že napravil pred menoj pisec gorimenovanega članka.

Marsikdo poreče, kaj nam kmetom knjiga in svinčnik, dovolj, da držimo v spominu ali pa tu ali tam kaj zapišemo. Oglejmo si, kaj bi moral vsak kmet vedeti in znati:

1. sestavo in kakovost zemlje na posestvu,

2. kaj vse potrebujejo rastline, da uspevajo,

3. kako ravnati s hlevskim gnojem, njegov učinek ter učinek umetnih gnojil,

4. koliko si prihrani na času in denarju, kdor uporablja dobro orodje ter pripravne stroje,

5. znatno zvišanje dohodkov pri živinoreji ob dobrem in izdatnem krmljenju,

6. dobiček s pristopom h kmetijskim organizacijam,

7. **korist rednega knjigovodstva.**

V splošnem nas zanima samo zadnja točka.

Težko je človeku, če mu slabo gre. A še huje je, ako ne ve, zakaj mu gre slabo in kje so vzroki. Po navadi tiči vzrok slabega gospodarstva vedno le tam, kjer ga ni najti. Povsod ga vidimo, a je kjer ne pogledamo.

Navadno pa je vsak gospodar nedolžen, če gospodarstvo nazaduje. Za nazadovanje so navadno različni vzroki. Tem priti v okom pa nam je navadno mogoče le, ako vemo, kje tiče. Težko pa je te najti. Imamo prijatelja, ki je nem in nam vendar jasno pove vse v obraz brez ovinkov in prikrivanj. In to je knjigovodstvo.

Poročete to ni za nas. Kmet nima časa in tudi ne sposobnosti, da bi to vodil. Izgovor ne drži. Vse zapisati se pravi nadzorovati samega sebe. Oni, ki vodi knjigovodstvo v kmetijstvu, bo kmalu prišel vsem nedostatkom v okom in bo kmalu spoznal, katera stran gospodarstva nese in katera ne.

Dobil bo spodbudo za različne male prejemke kakor za mleko, zelenjavo in drugo, ki se v letu narastejo do lepe svote.

Knjigovodstvo je nekaj živega in številke govorijo bolj prepričevalno kot najboljši prijatelj. One mu povedo, kje bi se dalo dohodek zvišati, kje znižati izdelek ter kje se varovati izgube. V številkah je jasno, kaj je kmetija v letu nesla in kaj stala. V knjigovodstvu je zapisano vse, kaj je bilo v letu dobrega kaj slabega. Tu pride na dan greh, ki se velikokrat dogaja, namreč da marsikateri prodaja pridelke ceneje kot so njega stali.

Ni boljšega svetovalca kot je knjigovodstvo. **X.**

Poizkusi s prof. Čermaku „žlahtno ržjo"

Pod tem naslovom prinaša zadnja številka «Kmetovalca» od 15. oktobra 1926. članek spisan od g. Jos. Sustiča.

Prinašamo ga zato, ker je tudi naša **«Tržaška kmetijska družba»** letos oddajala isto seme **Čermakove žlahtne rži** in bo naše kmetovalce, ki so to seme nabavili gotovo zanimal.

Članek se glasi:

«Posestnik Janko Reš v Mošnjah pri Radovljici je l. 1925-26. izvršil poizkus s prof. Čermakovo «žlahtno ržjo» (Edel-Roggen). Posejal je 31. oktobra (!) 1925. **24½ kg** tega semena na ploskvi 17 arov. Njiva je bila dobro pognojena, predsadež krompir. Rž je ozelenela v osmih dneh, nakar je zapadel sneg. V marcu 1926 je posejal med rž korenje ter parcelo prebranal. V početku spomladi je bila rž še zelo redka, pozneje je pa razvila nenavadno bujno rast ter dosegla višino 2 metra. Rastline so se do **6 krat obrastle.** Bilke so bile debele in trde, tako da ni rž skoro nikjer polegla. Klasje je bilo močno, dolgo in polno. **Zorela je počasi,** najbrže vsled zapoznele setve in bujnega obraščanja. Rž je dozorela še-le sredi avgusta ter je znašal pridelek na ploskvi 17 arov 332 kg zrnja, t. j. na površini enega hektarja 19½ met. cent. 1 hl zrnja je tehtal 78 kg. Slama ni bila stehtana, vsekakor je bil uspeh pri slami še večji, kar lahko trdim že na podlagi cenitve v primeri z domačo ržjo. Na Čermakovi rži ni bilo opaziti nobene glivične bolezni.

Pri domači rži, ki je bila posejana 28. septembra 1925. se je pridelalo na 1 ha običajnih 10 met. cent. zrnja. Domača rž je dobro prezimila, ob cvet je pa popolnoma polegla, dozorela pa je že sredi julija. Dasi domača rž ni bila napadena od bolezni, je vendar pridelek trpel vsled poležanosti, znatni neoplojenosti (radi obilega deževja) ter vsled pregoste setve.

Iz poskusa se da posneti, da kaže še nadalje poizkušati **prof. Čermakovo rž** «Edel-Roggen», kajti pridelek zrnja 19½ met. cent. nasproti 10 met. cent. pomeni **100% večji dohodek,** ne glede na znatno večji pridelek slame, na utrjenosti pri poleganju in proti glivičnim boleznim. Zelo verjetno je, da se sorta ob pravilnem kolobarjenju in izdatnem gnojenju ne izprevrže tako kmalu. To bodo pokazali nadaljni poizkusi s tem semenom».

***

Tržaška kmetijska družba prosi kmetovalce, kateri so pri njej nabavili letos semensko rž, da bi pazno zasledovali razvoj te prof. Čermakove žlahtne rži in ji o uspehu poročali.

SEMENSKI KROMPIR.

Tržaška kmetijska družba v Trstu je glasom kr. dekreta od 24. avgusta t. l. dobila dovoljenje za prevoz semenskega krompirja iz Jugoslavije.

Vabimo kmetovalce, posebno zadruge in občine, katere nameravajo naročiti semenski krompir iz inozemstva, da ne odlašajo z naročili do zadnjega časa, temveč, da nemudoma prijavijo približno potrebo in vrsto.

Krompir se bo uvažal v mesecu februarju prih. leta.

TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA V TRSTU ulica Torrebianca 19.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU ul. TORREBIANCA 19 in RAFFINERIA 7

ima v zalogi:

Semena vseh vrst za jesensko in zimsko setev, nemškega pridelka.

Kmetijske stroje: Slamoreznice tvrdke «MAYFARTH», pluge, plužna telesa: brane, gnojnične sesalke, mlečne posnemalnike in razno **drugo kmetijsko ročno orodje.**

Umetna gnojila: rudninski superfosfat, Tomaževo, žlindro, kalijevo sol čilski soliter in amonijev sulfat.

Kalijevo sol, zajamčeno 40/42 od sto, belo drobno mleto iz naše zaloge lahko naročite:

za vipavski okraj: pri Kmetski Posojilnici v Vipavi,

za bistriški okraj: pri Mlekarski Zadrugi v Trnovem,

za postojnski okraj: pri Kmetski Hranilnici in Posojilnici v Matenji vasi

Kmetijska zadruga v Materiji sprejema naročila za vse kmetijske potrebščine. Sprejema naročila za umetna gnojila, kmetijske stroje in vseh vrst semen.

TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA V TRSTU ulica Torrebianca št. 19 Telefon 44-39.

BORZNA POROČILA.

Trst, dne 10. novembra.

Amsterdam 855—975; Belgija 330—340; Francija 76.50—77.50; London 115.25—116.25 New York 23.80—24; Španija 355—470; Švica 455—470; Atene 29.50—31; Berlin 565—575; Bukarešt 13—14; Praga 70.75—71.75; Budimpešta 0.0335—0.0350, Dunaj 340—350; Zagreb 42—43.

Vojnoodškodninske obveznice 65.90.

DAROVI

N. N. iz Vrdele daruje L 5.— ga Olga Marušič L 5.— za «Šolsko društvo».

Pri poslovitvi priljubljenega jim učitelja darovali v Slivnem L 39.— za «Šolsko društvo» in sicer: Peric Mirko L 5, Kralj Franc 5, Lenardič Pero, Leban Štefan, Rebula Jožef, Legiša Jožef, Gruden Slavka, Kralj Franc, Just Terčon, Rebula Franc, Leban Alfonz, Makole Rudolf, Kralj Alojz, Kralj Viljem, Milič Franc, Makole Angelj vsak po dve liri; Makole Pavel, Antonič Jožef, Semulič Avgust po 1 liro; vkupno lir 39.

Kljub neporavnani debati na Višavi darovali za svetoivansko podružnico «Šolskega društva» L 23.60.

Za isto podružnico je daroval g. Podbršček L 7.— za prodane predmete.

Vsem cenjenim darovalcem srčna hvala! Spominjajte se naših malčkov in darujte za «Šolsko društvo».

Odhodi vlakov

Pomen kratic: o = osebni vlak, b = brzovlak. Številka (1), (1—2) pomeni, da ima vlak samo prvi ali samo prvi in drugi razred.

TRST — TRŽIČ

5.30 (b), 5.40 (o), 6.10 (b), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 10.05 (b), 12.45 (o), 13.30 (b), 14.55 (o), 15.35 (b), 17 (b). 17.30 (b, Bivio), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2), 19.55 (o), 23.45 (o).

TRŽIČ — TRST

4.32 (o), 6.57 (o), 7.13 (o), 8.16 (b), 9.23 (b), 10.28 (1-2), 10.56 (o), 12.30 (b), 13.36 (b), 13.50 (Bivio, Grljan, Miramar), 16.06 (o), 17.05 (o), 17.48 (b), 18.02 (o), 19.20 (b), 22.32 (o), 22.04 (o), 23.12 (b).

TRST — BENETKE

5.30 (b), 6.10 (b), 8.05 (1), 10.05 (b), 13.30(b), 14.55 (o), 17 (b), 18 (1-2), 18.15 (o), 19.30 (1-2). 23.45 (o).

TRST — BUJE — POREČ

5.00 (o), 10.00 (o, Buje), 13.55 (o), 18.25 (o, Buje).

POREČ — TRST

5.15 (o), 14.14 (o), 16.25 (o, do Buj).

TRST — GORICA — VIDEM

a) iz Trsta:

5.40 (o), 6.25 (o), 7.10 (b), 8.20 (o), 12.45 (o), 15.35 (b), 17.30 (b), 19.55 (o).

b) iz Gorice: glej spodaj pod **Gorica - Videm.**

VIDEM — GORICA — TRST

a) iz Vidma: glej spodaj pod **Videm - Gorica.**

0.40 (o), [illegible] (1-2), 9.10 (b), 10.55 (1-2), 12.15 (o), [illegible] (1), 18.35 (o), 20.15 (b).

[illegible] — TRST

b) iz [illegible]

5.10 (o), [illegible] (o), 12.10 (b), 15.20 (o), 17.20 (o), [illegible], 20.20 (o).

Naročajte in širite „EDINOST"

Zimski vozni red za korijere

(Velja od 1. oktobra 1926. do preklica)

Trst - Postojna

Cene	* vožnja	vožnja	Postaje	vožnja	* vožnja	Cene
—.—	7.—	16.—	Trst	9.30	19.—	17.20
—.—	7.30	16.30	Opčine	9.—	18.35	—.—
6.30	7.45	16.50	Sežana	8.40	18.20	11.60
8.55	7.55	17.10	Štorje	8.20	18.05	9.80
—.—	8.05	17.25	Senadole	8.05	17.55	—.—
10.10	8.15	17.45	Senožeče	7.45	17.40	7.25
12.35	8.30	18.05	Razdrto	7.25	17.20	5.50
14.45	8.50	18.25	Hruševje	7.05	17.05	3.40
—.—	9.10	18.40	Hrašče	6.50	16.50	—.—
17.20	9.30	19.—	Postojna	6.30	16.30	—.—

Trst - Komen

Cene	vožnja	Postaje	vožnja	Cene
—.—	16.—	Trst	9.15	9.20
4.20	16.30	Prosek	8.43	6.60
6.15	17.—	Nabrežina	8.15	4.55
8.20	17.20	Gorjansko	7.55	1.80
9.20	17.30	Komen	7.45	—.—

Postojna - Jama

Vožnja			Postaje	Vožnja			
13.45	16.40	19.40	Postaja	9.10	13.25	16.40	19.10
13.50	16.50	19.50	Postojna	9.—	13.20	16.30	19.—
14.—	—.—	—.—	Jama	—.—	—.—	16.20	—.—

Na zahtevo posebne korijere do jame po sledečem uniku:

redni obiski . . . . od 12—14

izredni obiski . . . . „ 10—12, „ 14—16, „ 16—18

NB. Odhodi iz Trsta v Reko, Postojno in Komen s trga Guglielmo Oberdan; iz Reke s trga Cesare Battisti.

Pazin - Labin - Sv. Andrej

Cene	I. vožnja	II. vožnja	Postaje	I. vožnja	II. vožnja	Cene
—.—	9.—	16.—	Pazin (post.)	7.15	16.45	14.80
—.—	9.10	16.15	Pazin (mesto)	7.05	16.35	—.—
—.—	9.25	16.25	Lindar	6.55	16.25	—.—
4.55	9.40	16.40	Gračišče	6.40	16.10	11.60
5.80	9.55	17.—	Pićan	6.20	15.50	10.45
9.50	10.35	17.40	Kršan	5.35	15.05	6.60
11.10	10.55	17.55	Sv. Nedelja	5.20	14.50	5.20
—.—	11.05	19.05	Vineš	5.10	14.40	—.—
13.20	11.25	19.20	Labin	5.—	14.30	2.45
14.80	12.—	—.—	Sv. Andrej	—.—	14.—	—.—

Trst - Opatija - Reka

Cene	vožnja	Postaje	vožnja	Cene
—.—	7.30	Trst	12.—	29.—
5.—	7.55	Bazovica	11.45	25.50
7.80	8.10	Kozina-Herpelje	11.30	22.50
8.70	8.20	Tublje	11.20	22.—
9.70	8.30	Materija	11.10	20.50
11.20	8.40	Markovščina	11.—	19.10
11.80	8.50	Gradišče	10.50	18.30
12.50	8.55	Obrovo	10.45	17.70
13.60	9.—	Hrušica	10.40	16.70
14.60	9.20	Podgrad	10.20	15.70
14.90	9.35	Rečice	9.40	14.40
16.—	9.40	Starad	9.35	13.90
18.—	9.45	Pasjak	9.30	12.10
18.30	9.55	Šapljane	9.20	11.80
19.80	10.10	Rupa	9.05	10.50
22.50	10.40	Permani	8.35	8.10
23.50	10.45	Jurdani	8.30	6.60
24.—	10.50	Jušići	8.25	6.30
25.—	11.—	Matulje	8.15	5.30
26.50	11.15	Volosko-Opatija	8.—	3.—
29.—	12.—	Reka	7.30	—.—

TISKARNA „EDINOST" v TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

IZŠEL JE: Roman v treh delih

MOČ PRETEKLOSTI

Spisala V. J. Križanovska. Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.

Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala in založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 57 in Žen. dobr. združenje v Trstu, Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Kraigher Josip, Postojna.

Vezano v originalno platnico (cena L 10·—) se dobi v knjigarni STOKA.

Zobozdravnik

Dr. Sardoč D.

ordinira v TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7 888

Slamoreznice znamke «Mayfart» z verigami raznih velikosti in razni kmetijski stroji. (1112)

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU,

Ulica Torrebianca 19, in Raffineria 7.

Predno prodate

KRONE, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO

obiščite zlatarno

STERMIN v TRSTU, Via Mazzini št. 43

kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljalnice. 1140

Elektrotehnični zavod

Via Mazzini 3 Telefon 616

izvršuje točno in solidno vsakršna dela svoje stroke, kakor električne napeljave, telefone, stroje z električno gonilno silo, strelovode itd.

Cenjenemu občinstvu se priporoča

(1111) **Danilo Skerl.**

NB. Za Občine in okolico daje tozadevna pojasnila Ivan Marija Daneu, Občine št. 176.

Mehko baržunasto kožo dobite z rabo novega neprekosljivega mila

BANFI

znamka Zlati petelin

Poskusite ga, ker je najfinejše na svetu. Skrob, boraks Banfi je najbojše za likanje perila. 1277

KRONE! KRONE!

briljante, platin, 20-kronske zlate komade zlato plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 43 1119

GIOVANNI SFERZA & Co

Trst, Via Coroneo 5. — Tel. 16-18

Zaloga in delavnica majoličnih in železnih peči.

Izbera plošč za prevleko kuhinj, kopeli in closets.

Zaloga tirolskih plošč iz litega železa - vratic, cevi in pečič za štedilnike.

Izbera keramične in cementne opeke. - Zaloga ognju klubujoče — opeke. 1141

Sprejemajo se naročila in poprave peči in štedilnikov.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca 19, I. nadst.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema „Dinarje" na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plača zavod sam.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostna celica (safe)

Uradne ure za stranke od 8½ do 13 in od 16 do 18

Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67. 986

Najstarejši slov. denarni zavod

Inserirajte v „Edinosti"